

MEMO

Datum 12 april 2021 en aangepast 7 juni 2021
Aan [REDACTED] van Planresult, Woerden
Van [REDACTED]
Project Beneluxlaan Utrecht
Betreft Natuurinclusief bouwen en groenopgave

Inleiding

Huys te Voorn Vastgoed B.V. is van plan op de plek van het kantoorgebouw aan de Beneluxlaan 901 een woontoren van 15 verdiepingen op een plintgebouw van 3 lagen te realiseren. Uit een in 2020 uitgevoerde quickscan door Bureau Schenkeveld is gebleken dat de huidige situatie geen hoge ecologische waarde heeft. Wel heeft de gemeente Utrecht in de zogenaamde bouwenvelop gevraagd een aantal voorstellen te doen voor het diervriendelijk maken van de te realiseren woontoren. In deze notitie worden een aantal aanbevelingen gedaan om de toren geschikt te maken voor broedvogels als Gierzwaluw, Huismus, Zwarte roodstaart. Ook worden er aanbevelingen gedaan voor het plaatsen van vleermuiskasten. Verder worden er aanbevelingen gedaan ten aanzien van de groene inrichting van de buitenruimte.

Broedvogels

Gierzwaluw

Gierzwaluwen broeden veelvuldig in stedelijke omgeving. Om ze te faciliteren wordt er bij nieuwbouwprojecten vrijwel altijd gekozen voor het plaatsen van inbouwstenen. Deze hebben als grootste voordeel dat ze erg duurzaam zijn en geen onderhoud behoeven. Bij het plaatsen van stenen voor Gierzwaluw en voor broedvogels in het algemeen zijn een aantal factoren waar rekening mee gehouden dient te worden.

- 1) Ten eerste dienen nestmogelijkheden op de noord- of noordoostgevels van het te realiseren gebouw geplaatst te worden. Er mag namelijk in het broedseizoen tussen 11:00 en 18:00 niet te veel zon staan op de nestplekken. Zo kunnen nesten niet oververhit raken. Andere gevels kunnen eventueel wel in aanmerking komen als deze genoeg schaduw in de middag bieden.
- 2) Verder is het van belang dat de nesten goed toegankelijk zijn voor de gierzwaluwen. Er mogen geen obstakels voor de te plaatsen nestgelegenheden staan. Daarnaast moeten de nestplaatsen hoog genoeg zijn, zodat de gierzwaluwen die zich niet kunnen afzetten en "vallend" het nest verlaten genoeg hoogte hebben om weg te kunnen vliegen. Wettelijk word een minimum van 4 meter aangehouden, maar hoger is in dit geval beter. In het geval van de Beneluxlaan zou +/- 10 meter een geschiktere hoogte zijn.
- 3) Tenslotte is het aantal nestkasten van belang. Gierzwaluwen zijn koloniebroeders en daarom heeft het plaatsen van één enkele nestplaats weinig zin. Een minimum van 6 nestplaatsen wordt normaliter aangehouden, maar waar mogelijk is meer altijd beter. Dit biedt de vogels meer keuze in nestgelegenheid en geeft ook de gelegenheid voor het ontstaan van een grotere broedkolonie. De nestplaatsen dienen op ongeveer 40 centimeter van elkaar aangebracht te worden.

Er zijn veel verschillende modellen inbouwstenen en nestkasten voor gierzwaluwen op de markt verkrijgbaar. Voor inbouwstenen geldt een minimale binnenmaat van het bodemoppervlak van 18 x 25 cm² en een minimale binnenhogte van 13 cm. Aan het einde van dit verslag staat een lijst van

leveranciers die geschikte inbouwstenen leveren. Inbouwneststenen kun je in twee categorieën onderverdelen: Een inbouwsteen waarbij alleen de invlieg opening zichtbaar is, of een inbouwsteen die ook wordt ingebouwd maar die aan de voorzijde zichtbaar is in de gevel. De effectiviteit van beide is gelijk. Het is aan de architect te bepalen welk type steen de voorkeur geniet.

Huismus

Voor het plaatsen van nestgelegenheid voor huismussen gelden veelal dezelfde vuistregels als bij die van Gierzwaluw. Deze worden bij voorkeur geplaatst op de noord- of noordoostgevel en hebben genoeg in- en uitvliegruimte. Er geldt in dit geval een minimale wettelijke hoogte van 3 meter. Maar hoger is ook in dit geval wenselijk. Ook huismussen zijn koloniebroeders. Dus een enkel nest zal niet genoeg zijn. Er geldt hier eveneens een minimum van 6 nesten. Voor huismussen is het daarnaast belangrijk dat de nestgelegenheden zich in een straal van 200 meter van voedselbronnen en wintergroene struiken en bomen bevinden. Voor nestplekken voor Huismus geldt een minimale binnenmaat van 22 x 17 x 12 cm.

Vleermuizen

Ook vleermuizen kunnen geholpen worden met het vinden van een verblijfplaats in gebouwen. Hiervoor kunnen vleermuiskasten of inbouwvleermuiskasten gebruikt worden. Het in metselen van nestkasten heeft de voorkeur, omdat dit de vleermuizen een stabiel klimaat in de kast biedt. Vleermuiskasten hangen het beste aan de zuidwestzijde van de gevel tussen de vier meter en de vijftig meter hoogte en niet boven ramen. Voor winterverblijven geldt dat de noordoostzijde het meest geschikt is. Omdat het hier om een relatief groot complex gaat wordt het plaatsen van een gevelsteen met daar achter meerdere inbouwstenen. Op deze manier wordt vleermuizen verschillende microklimaten binnen de verblijfplaats geboden en kan de verblijfplek ook dienst doen als kraamverblijf.

Plaatsing kasten

In de onderstaande afbeelding staan de locaties die geschikt zijn voor de plaatsing van de diverse nest- en vleermuiskasten weergegeven. De precieze locatie en het type kast kan in overleg met de architect gekozen worden. Locaties voor vleermuiskasten zijn groen omkaderd, Gierzwaluw rood en Huismus blauw.

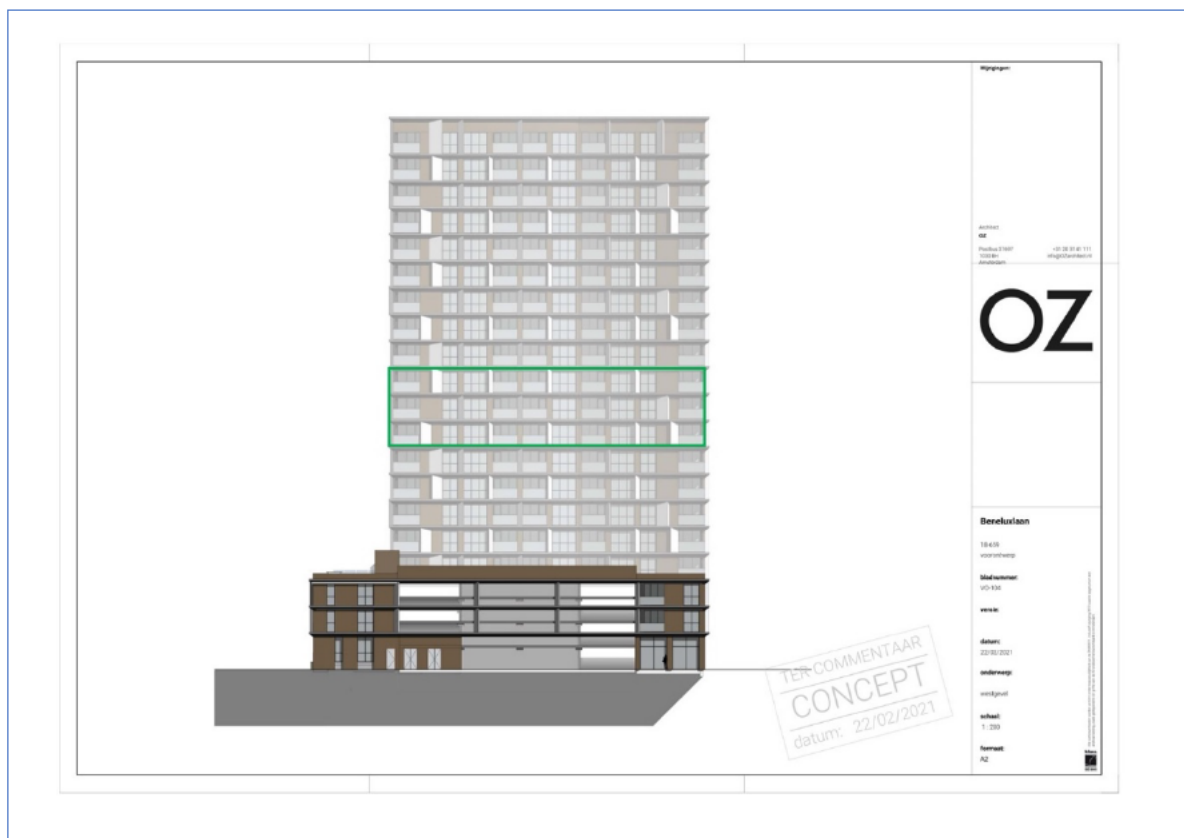
Oostgevel

Noordgevel

Zuidgevel

Westgevel

Geschikte kasten

Er zijn een aantal producenten van kasten voor broedvogels en vleermuizen. Hieronder een lijst met een aantal geschikte producten van verschillende leveranciers.

Vleermuizen

<http://www.vivarapro.nl/IB-VL-03-Entreesteen-Vleermuizen>

<http://www.vivarapro.nl/IB-VL-06-Inbouwsteen-Vleermuizen>

<http://www.vivarapro.nl/IB-VL-08-Inbouwsteen-Vleermuizen>

<http://www.vivarapro.nl/IB-VL-07-Inbouwsteen-Vleermuizen>

<http://www.vivarapro.nl/IB-VL-05-Inbouwsteen-Vleermuizen>

<https://faunusnature.com/wp-content/uploads/2020/12/faunus-catalogus-2020-2021-web-1.pdf>
(model Grote Tichelaar)

<https://waveka.nl/product/vleermuis-wandsysteem-3fe-basiselement/>

<https://waveka.nl/product/vleermuis-wandsysteem-3fe-achterwand/>

Gierzwaluw

<http://www.vivarapro.nl/IB-GZ-05-Inbouwsteen-Gierzwaluw>

<http://www.vivarapro.nl/IB-GZ-06-Inbouwsteen-Gierzwaluw>

<https://faunusnature.com/wp-content/uploads/2020/12/faunus-catalogus-2020-2021-web-1.pdf>

(Model Pino)

<https://waveka.nl/product/gierzwaluw-etics-inbouwkast-1a/>

<https://waveka.nl/product/gierzwaluw-neststeen-nr25/>

<https://waveka.nl/product/gierzwaluw-neststeen-nr25a/>

Huismus

<http://www.vivarapro.nl/NK-MU-07-Inbouwsteen-Mus>

<https://faunusnature.com/wp-content/uploads/2020/12/faunus-catalogus-2020-2021-web-1.pdf>

(Model Mario)

Bomen en groenstructuur

Alle bomen van de bomeninventarisatie¹ worden verwijderd. Dit betreft 11 exemplaren, waarvan de meeste een lage toekomstverwachting hebben (zie notitie). Om dit te compenseren worden nieuwe inheemse bomen aangeplant. Dit betreft:

- Aan de oostzijde 4 bomen 2^e orde in de bestrating
- Aan de zuidzijde 2 bomen 2^e orde in de verharding
- Aan de oostzijde 5 bomen 2^e orde in de groenstrook.

In aanmerking komen Appel, Esp, Peer, Tweestijlige meidoorn, Veldesdoorn, Vogelkers, Wilde lijsterbes.

¹ Schenkeveld, A.J.M., 2020: Bomen Beneluxlaan 901 Utrecht; bureau Schenkeveld, Culemborg.

De 5 exemplaren Gewone esdoorn aan de Beneluxlaan tussen trottoir en fietspad en het 1 exemplaar Plataan tussen fietspad en weg ter hoogte van de nieuwbouw blijven staan.

Er is gekozen voor bomen 2^e orde aan de oostzijde mede in verband met de bereikbaarheid van de nest- en vleermuiskasten in de oostgevel.

Verder wordt geadviseerd de kruidachtige ondergroei van de groenstrook aan de oostzijde zoveel mogelijk te sparen. Als deze in de bouwfase niet te redden valt, plant dan inheemse kruidachtige terug zoals Speenkruid, Geel nagelkruid, Reuzenzwenkgras, Groot heksenkruid eventueel aangevuld met stinzenplanten als Wrangwortel, Lenteklokje, Boerencrocus, Maarts viooltje, Gevlekte aronskelk, Maagdenpalm, Wilde hyacinth, Daslook.

N.b. De 3 slechte exemplaren Meelbes en het gezonde exemplaar Hollandse iep, die bij de nieuwbouw verdwijnen, staan op de Utrechtse bomenlijst. Deze worden dus door 11 nieuwe bomen vervangen. Daarmee blijft de hoofdgroenstructuur van Utrecht waar deze bomen onderdeel van zijn intact.